



**PREZES**  
**URZĘDU OCHRONY**  
**KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**  
**TOMASZ CHRÓSTNY**

**WERSJA JAWNA**

RWR.610.9.2022.ZR

Wrocław, 20 grudnia 2023 r.

**Decyzja nr RWR 12/2023**  
**„informacje prawnie chronione zaznaczono [xxx]”**

- I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2, w związku z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 1689 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów  
**- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -**  
uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, działanie **Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej „Śląsk” z siedzibą w Rudzie Śląskiej**, polegające na nieobniżaniu całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego - udzielonego na podstawie ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1028 ze zm.) - o proporcjonalną wartość tych kosztów (obliczonych tzw. metodą liniową), która dotyczy okresu o jaki skrócono czas obowiązywania umowy w związku ze spłatą kredytu przed terminem określonym w umowie, co narusza art. 49 ust. 1 tej ustawy oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **oraz stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 16 sierpnia 2023 r.**
- II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2023 r., poz. 1689 ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na **Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo - Kredytową „Śląsk” z siedzibą w Rudzie Śląskiej** karę pieniężną, w wysokości 160 515,00 zł (słownie złotych: sto sześćdziesiąt tysięcy pięćset piętnaście 0/100) z tytułu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w punkcie I. sentencji decyzji, płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej, w terminie 14 (czternastu) dni od dnia uprawomocnienia się decyzji.
- III. Na podstawie art. 77 ust. 1, w związku z art. 80 i 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm.), w związku z art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanawia obciążyć **Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo - Kredytową „Śląsk” z siedzibą w Rudzie Śląskiej**, kosztami postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w kwocie 40,60 zł (słownie

złotych: czterdzieści 60/100) i zobowiązuje ww. Przedsiębiorcę do ich zwrotu na swoją rzecz, w terminie 14 (czternastu) dni od dnia uprawomocnienia się decyzji.

## UZASADNIENIE

1)

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu, Prezes UOKiK), m.in. w związku z informacją przekazaną przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: UKNF) w sprawie możliwych nieprawidłowości w działaniach Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej „Śląsk” z siedzibą w Rudzie Śląskiej (dalej także: SKOK, Kasa, Przedsiębiorca) przy rozliczaniu wcześniej spłaconych kredytów konsumenckich, przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. RWR 403.10.2021.ZR).

W toku postępowania wyjaśniającego ustalono m.in., iż SKOK dokonywał rozliczeń kwot zwrotu nadpłaconych kosztów kredytu, w związku z jego wcześniejszą spłatą, w oparciu o dokument pn. „Instrukcja działań wobec wcześniejszej spłaty/pożyczki” (dalej: „Instrukcja”). Na jej podstawie zaniżał wysokości kwoty zwrotu wcześniej pobranych kosztów kredytu, w efekcie czego kredytobiorca otrzymywał kwotę w wysokości niższej od wartości, która zostałaby wyliczona metodą liniową (opisana poniżej w pkt 19). Instrukcja przewidywała także możliwość zawarcia z kredytobiorcą tzw. Ugody, zgodnie z którą SKOK udzielał konsumentowi kolejnej pożyczki na preferencyjnych warunkach, zaś konsument zrzekał się prawa do dochodzenia zwrotu proporcjonalnej części kosztów zapłaconej prowizji i w związku z tym należna kwota z tego tytułu w ogóle nie była w takich przypadkach zwracana przez SKOK.

W związku z powyższym, w dniu 6 października 2022 r., postanowieniem nr RWR 64/2022, Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez SKOK praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na nieobniżaniu całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego - udzielonego na podstawie ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1028 ze zm., dalej: ukk) - o proporcjonalną wartość tych kosztów (obliczonych tzw. metodą liniową), która dotyczy okresu o jaki skrócono czas obowiązywania umowy w związku ze spłatą kredytu przed terminem określonym w umowie, co może naruszać art. 49 ust. 1 ukk oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1689 ze zm. - dalej: ustawa okik).

(dowód: postanowienie nr RWR 64/22 wraz z dokumentem przekazania sprawy Delegaturze Urzędu we Wrocławiu, karty: 108-111 oraz 115)

Ponadto - postanowieniem nr RWR 65/2022 z dnia 6 października 2022 r. - Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów w przedmiotowym postępowaniu materiał dowodowy zebrany w trakcie postępowania wyjaśniającego (sygn. RWR.403.10.2020.ZR), tj. wyszczególnione w tym postanowieniu dokumenty.

(dowód: postanowienie nr RWR 65/22, karta: 112)

2)

W piśmie z dnia 4 listopada 2022 r., Przedsiębiorca ustosunkowując się do postawionego zarzutu wyjaśnił, iż w przypadku spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie rozliczeniu podlega tylko prowizja, ponieważ „nie pobiera opłaty przygotowawczej oraz kosztów usług dodatkowych o czym informuje klientów. Ubezpieczenie natomiast jest ubezpieczeniem indywidualnym, rozliczany pomiędzy kredytobiorcą a ubezpieczycielem”.







## Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

4)

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa „Śląsk” w Rudzie Śląskiej jest spółdzielnią, wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS: 0000029957, z datą rejestracji: 26 lipca 2001 r.

(dowód: wydruk z Krajowego Rejestru Sądowego, karta nr 99-107)

5)

SKOK prowadzi działalność w zakresie udzielania pożyczek/kredytów konsumenckich, poprzez zawieranie umów ze swoimi członkami. SKOK działa głównie na obszarze województwa śląskiego, gdzie posiada 16 oddziałów. Ponadto posiada placówki na terenie województw: dolnośląskiego (3 oddziały), wielkopolskiego (1 oddział), kujawsko-pomorskiego (1 oddział) i łódzkiego (1 oddział). Łącznie SKOK posiada 22 oddziały w 16 miastach, a do Kasy należy ok. 20 tysięcy członków. Członkiem SKOK może zostać każda osoba fizyczna, która podpisze deklarację członkowską, opłaci wpisowe, wkład członkowski i wykupi jeden udział.

(dowód; informacje przekazane przez przedsiębiorcę w piśmie z dnia 20.12.2021 r., karty 6-11, z dnia 4.11.2022 r., karty 116-117)

6)

Przy udzielaniu pożyczek/kredytów konsumenckich, SKOK posługuje się m.in. następującymi wzorcami umów: „Umowa pożyczki Nr ...”, „Umowa pożyczki odnawialnej Nr ...”, „Umowa kredytu (kredyt konsumencki)”, „Umowa pożyczki chwilowej”, „Umowa pożyczki płatnej w 1 racie”.

Wzorce te zostały wprowadzone do obrotu konsumenckiego w lipcu 2020 r., a ostatnie zmiany dotyczące wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego wprowadzono dnia 20 grudnia 2021 r. i od tego czasu nie były już modyfikowane.

Zgodnie z treścią tych wzorców umów, pożyczkobiorca jest zobowiązany do poniesienia następujących kosztów kredytu:

- a) związanych z zawarciem umowy, tj. opłaty przygotowawczej i prowizji z tytułu udzielenia pożyczki,
- b) związanych z ustanowieniem zabezpieczeń,
- c) usług dodatkowych,
- d) innych.

W ww. wzorcach umów, dotyczących kredytu konsumenckiego (w wersji obowiązującej od dnia 20 grudnia 2021 r.), zamieszczono postanowienie umowne, zgodnie z którym: „Pożyczkobiorca/Kredytobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki/kredytu przed terminem określonym w umowie (...). W przypadku spłaty całości lub części<sup>1</sup> kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt pożyczki ulegnie obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy licząc od momentu spłaty pożyczki przed terminem. Rozliczenie z Pożyczkobiorcą/Kredytobiorcą z tytułu spłaty nastąpi w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty pożyczki/kredytu w całości. Pożyczkobiorca/Kredytobiorca ma prawo dokonać spłaty części Pożyczki/Kredytu przed upływem okresu spłaty. Nadpłacone środki Kasa zalicza na poczet

<sup>1</sup> Zapis dotyczący spłaty części kredytu znajduje się we wzorcach umów dotyczących umowy kredytu (Kredyt konsumencki) oraz umów dotyczących pożyczki chwilowej. We wzorcach dot. umowy pożyczki postanowienie to dotyczy tylko całości spłaty.







wersjach) brzmi następująco: „Kasa na wniosek Pożyczkobiorcy celem poprawy sytuacji finansowej udziela mu pożyczkę z oferty specjalnej na preferencyjnych warunkach, zaś Pożyczkobiorca zrzeka się prawa do dochodzenia zwrotu proporcjonalnych - z uwagi na przedterminową spłatę - kosztów poniesionej prowizji, o których mowa w § 1 Ugody, wraz z ewentualnymi roszczeniami o zwrot składek, uznając swoje prawo wskazane w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (...) za zaspokojone i odstępuje od jego dochodzenia w przyszłości”.

(dowód: dokument „Instrukcja działań wobec wcześniejszej spłaty/pożyczki”, karta - 98)

Wzory tekstów ugód, które SKOK przedkładał konsumentom do podpisania wyglądały następująco:

Ruda Śląska, dnia .....  
Ruda Śląska, dnia .....

UGODA

Zawarta w dniu ..... r. pomiędzy :

p. .... nr w skok ....., pesel....., zamieszkała/y w .....

a Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową „Śląsk” z siedzibą w Rudzie Śląskiej, przy ul. Kokota 169 reprezentowaną przez :

1. Pełnomocnik Zarządu .....

2. Pełnomocnik Zarządu .....

o następującej treści :

**§ 1**

Strony zgodnie stwierdzają, iż niniejsza ugoda dotyczy umowy\*/umów\* pożyczkowych, które zostały przedterminowo spłacone w dniu dzisiejszym w SKOK „Śląsk” z pożyczki numer .....

**§ 2**

Z uwagi na wcześniejszą spłatę pożyczki\*/pożyczek\* zgodnie z obowiązującymi w tym względzie przepisami, Kasa jest zobowiązana do wyliczenia proporcjonalnych kosztów pożyczki\*/pożyczek\*, o której\*/których\* mowa w §1 ugody. Ugoda dotyczy rozliczenia poniesionych kosztów wpłaconej prowizji.

**§ 3**

Kasa rozlicza się z pożyczkobiorcą z poniesionych kosztów prowizji proporcjonalnie do czasu trwania usług pożyczkowych zgodnie z przyjętą przez Kasę metodologią.

**§ 4**

Kasa na wniosek Pożyczkobiorcy celem poprawy sytuacji finansowej udziela mu pożyczkę z oferty specjalnej na preferencyjnych warunkach, zaś Pożyczkobiorca zrzeka się prawa do dochodzenia zwrotu proporcjonalnych – z uwagi na przedterminową spłatę kosztów poniesionej prowizji, o których mowa w §1 ugody wraz z ewentualnymi roszczeniami o zwrot odsetek, uznając swoje prawo wykazane w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011r o kredycie konsumenckim ( Dz.U 2019.1083 t.j) za zaspokojone i odstępuje od jego dochodzenia w przyszłości .

**§ 5**

Zawierając niniejszą ugode strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego stosunku prawnego, chcąc zapewnić ich wykonanie.

**§ 6**

Podstawą zawarcia ugody stanowi art. 917 k.c.

**§ 7**

W sprawach nieuregulowanych niniejszą ugoda zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego.

**§ 8**

Ugoda sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron.

..... SKOK ..... czytelny podpis pożyczkobiorcy

\*niepotrzebne skreślić.

Za zgodność z oryginałem  
SKOK „Śląsk”

(dowód: dokument „Ugoda”, obowiązujący do końca 2021 r. - karta 96)



We wskazanych powyżej wzorcach umów kredytu konsumenckiego nie ma (i nie było) postanowień przewidujących „ugodową” procedurę rozliczania zwrotu prowizji.

Z informacji przekazanych przez SKOK w toku postępowania wynika, iż proces rozliczenia i zwrotu kwoty prowizji przebiegał w ten sposób, iż po wcześniejszej spłacie kredytu przez konsumenta, SKOK przedstawiał mu do podpisania formularz „Ugody” z ofertą nowej pożyczki na preferencyjnych warunkach (tekst „Ugody” nie precyzuje na jakich). Według wyjaśnień SKOK, propozycja zawarcia Ugody jest składana jedynie członkom, którzy „nie zwrócili się wcześniej o zwrot nadpłaconych kosztów kredytu”.

Według informacji SKOK, zawarto łącznie [xxx] ugód i były one stosowane tylko w odniesieniu do umów spłaconych przed terminem, przed dniem 1 października 2021 r. [xx]. Formalna możliwość zawarcia ugody została zniesiona z dniem 16 sierpnia 2023 r., kiedy to Zarząd SKOK - na mocy ww. Uchwały nr 1/155/2023 z dnia 11 sierpnia 2023 r. - wprowadził do stosowania nową „Instrukcję działań wobec wcześniejszej spłaty pożyczek/kredytu”, która nie przewiduje możliwości zastosowania ugody. Instrukcja ta weszła w życie 16 sierpnia 2023 r.

(dowód: dane przekazane przez SKOK w piśmie z dnia 20.12.2021 r. - karta nr 11 oraz w piśmie z dnia 15 sierpnia 2023 r. - karta nr 270, dokument „Instrukcja działań wobec wcześniejszej spłaty pożyczek/kredytu” - karta 272, Uchwała nr 1/155/2023 z dnia 11 sierpnia 2023 r. - karta 273)

12)

SKOK przedstawił dokument z ksiąg rachunkowych - „Rachunek zysków i strat”, zawierający dane o wysokości uzyskanych przychodów w 2022 r. Zgodnie z tym dokumentem, w 2022 r. SKOK osiągnął obrót o wartości [xxxxxxxxxxx] zł.

(dowód: dokument „Rachunek zysków i strat” Przedsiębiorcy za 2022 r.” - karta nr 265)

## Ocena prawna ustalonego stanu faktycznego

### Naruszenie interesu publicznego

13)

Treść art. 1 ust. 1 ustawy okik ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy - stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego.

SKOK udziela pożyczek tylko swoim członkom, co nie oznacza, iż w sprawie nie zachodzi zagrożenie naruszenia interesu publicznego. Członkostwo w SKOK ma bowiem charakter otwarty i członkiem Kasy może zostać każda osoba pełnoletnia. Należy w tym miejscu przywołać także przepis art. 4 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z dnia 5 listopada 2009 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 1278 ze zm.) stanowiący, iż do stosunków zobowiązaniowych pomiędzy kasami a ich członkami stosuje się przepisy ustawy okik w zakresie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Rozpatrywana sprawa ma zatem charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub mogą być klientami SKOK. Działania te nie dotyczą więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci

zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem w niniejszej sprawie uzasadnione było podjęcie działań przez Prezesa Urzędu.

### **Naruszenie art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów**

14)

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy okik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jednocześnie zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy okik, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy. Na gruncie niniejszej sprawy zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorcy.

Stwierdzenie przez Prezesa Urzędu stosowania przez SKOK praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wymaga łącznego zaistnienia następujących przesłanek:

- 1) kwestionowane zachowania są działaniami przedsiębiorcy,
- 2) zachowania te są sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami,
- 3) zachowania te godzą w zbiorowe interesy konsumentów.

### **Status przedsiębiorcy**

15)

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1) ustawy okik, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r., poz. 221 ze zm., dalej: Prawo przedsiębiorców), a także m.in.: osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy Prawo przedsiębiorców.

SKOK, jako podmiot działający w formie spółdzielni, tj. spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, będący osobą prawną, wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego - jest przedsiębiorcą prowadzącym we własnym imieniu działalność gospodarczą. Tym samym SKOK przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie okik, a jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

### **Sprzeczność zachowania przedsiębiorcy z prawem lub dobrymi obyczajami**

16)

Na gruncie ustawy okik sankcjonowane jest zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami. Sprzeczność z prawem działania lub zaniechania przedsiębiorcy może być ujmowana jako zachowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa stanowionego. Naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów prawa stanowionego lub dobrych obyczajów jest jednocześnie wyrazem naruszenia obowiązującego porządku prawnego, który obejmuje zarówno nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, jak i nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów.

Rozważenia wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego lub dobrymi obyczajami. Ustawodawca, w art. 24 ust. 2 ustawy okik, nie wskazuje konkretnie, jakiego rodzaju sprzeczność z prawem zachowania przedsiębiorcy stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Przedmiotem niniejszego rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu jest wykazanie, że w ustalonym stanie faktycznym SKOK dopuścił się naruszenia art. 49 ukk,



poprzez nieobniżanie - w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego - całkowitego kosztu kredytu o koszty prowizji, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy.

17)

Zgodnie z art. 49 ust. 1 ukk, „W przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą”.

Powyższy przepis został zamieszczony w ukk w wyniku implementacji do polskiego porządku prawnego art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 2008, L 133, s.66, dalej: Dyrektywa). Zgodnie z art. 16 ust. 1 Dyrektywy, konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy.

18)

W kwestii interpretacji art. 49 ust. 1 ukk, Prezes UOKiK przedstawił stanowisko z dnia 16 maja 2016 r., które zostało opublikowane na stronie internetowej Urzędu, pod adresem: [https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news\\_id=12368](https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=12368). Zgodnie z nim, art. 49 ust. 1 ukk należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów składających się na całkowity koszt takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tym że redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie - i to stanowi jedyny wskazany w ukk ogranicznik ustalenia redukcji kosztu kredytu związanego z jego wcześniejszą spłatą. Przedstawione rozważania dotyczące przedterminowej spłaty całego kredytu mają w pełni zastosowanie również w odniesieniu do przedterminowej spłaty części kredytu (o której mowa w art. 49 ust. 2 ukk).

Powyższe stanowisko Prezesa UOKiK, w przedmiocie wykładni art. 49 ust. 1 ukk, zostało potwierdzone przez TSUE. W wyroku z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt C-383/18 (Lexitor), Trybunał wskazał, że art. 16 ust. 1 Dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. Jak wskazał Trybunał, obniżka całkowitego kosztu kredytu obejmuje również koszty, których wysokość nie jest zależna od okresu obowiązywania umowy. Mając na uwadze zasadę prowszólnotowej wykładni prawa, w taki sam sposób rozumieć zatem należy art. 49 ukk.

Należy wskazać, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 49 ust. 1 ukk, przepis ten obejmuje swoim zakresem całkowity koszt kredytu. Definicja całkowitego kosztu kredytu zawarta została z kolei w art. 5 pkt 6 tej ustawy i obejmuje: „wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:

- A) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy,
- B) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych



warunkach - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta”.

Tym samym art. 49 ust. 1 ukk nie wyłącza przedmiotowo możliwości obniżenia żadnego z rodzajów kosztów określonych w art. 5 pkt 6 tej ustawy. W ocenie Prezesa Urzędu nie jest uzasadniony pogląd, według którego ustawodawca na potrzeby tego przepisu wprowadza dwie kategorie kosztów: te, których wysokość lub powstanie zależy od okresu, na jaki udzielono kredytobiorcy kredytu, oraz te, które nie są zależne od tego okresu.

19)

Dodatkowo zauważyć należy, że art. 49 ukk winien być interpretowany w sposób możliwie najprostszy dla konsumentów, gdyż to ich ochronę, ze względu na słabszą pozycję, mają zapewniać zapisy Dyrektywy. Dlatego Prezes UOKiK stoi na stanowisku, że metoda obliczania kwoty obniżenia kosztów kredytu, która zapewni odpowiednio wysoki poziom ochrony konsumentów, to **metoda liniowa**. Jak już wcześniej wskazano, metoda ta zakłada proporcjonalne obniżenie całkowitego kosztu kredytu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono okres kredytowania. Według słownika języka polskiego „proporcjonalny” oznacza: mający określony stosunek części do całości, wyrażający określony stosunek do jakiejś wielkości; pozostający w takim stosunku do innej wielkości, że gdy tę drugą zwiększymy lub zmniejszymy pewną liczbę razy, pierwsza zwiększy się lub zmniejszy taką samą liczbę razy.

Formuła obliczenia kwoty obniżenia kosztów kredytu - przy użyciu metody liniowej - będzie wymagała ustalenia:

- jaka część poniesionych kosztów kredytu przypada na jeden dzień kalendarzowy;
- liczby dni, o które skrócono okres kredytowania (liczba dni od daty faktycznej spłaty kredytu do określonego w umowie terminu spłaty kredytu).

Kwota obniżenia powinna stanowić iloczyn kosztu przypadającego na 1 dzień kalendarzowy i liczby dni, o które skrócono okres kredytowania.

Metoda liniowa powinna znaleźć odpowiednie zastosowanie również w przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie.

Zdaniem Prezesa UOKiK, taka metodologia jest zrozumiała i przejrzysta dla konsumentów. Warto też podkreślić, że analogiczne rozwiązanie (liniowy zwrot opłaty) znajduje zastosowanie w odniesieniu do produktów ubezpieczeniowych, w przypadku wypowiedzenia przez ubezpieczającego umowy ubezpieczenia w trakcie okresu ochrony ubezpieczeniowej oraz związanym z tym zwrotem składki. Stosowanie różnych metod wprowadzałoby dodatkową konfuzję na rynku finansów osobistych. Powyższe potwierdza, że metoda liniowa jest nie tylko zrozumiała i łatwa do zastosowania, ale też - w ocenie Prezesa UOKiK - najlepiej oddaje równowagę stron, jak również zapewnia transparentność oraz niepodatność na manipulację w zakresie struktury rat kredytowych.

20)

Mając na względzie doniosłość prawną ww. wyroku TSUE i jego znaczenie dla konsumentów (z uwagi na rozpatrywanie pytania prejudycjalnego, złożonego przez polski sąd), jak również zróżnicowaną praktykę podmiotów rynku finansowego, wynikającą z interpretacji tego orzeczenia - Prezes UOKiK przedstawił dnia 2 marca 2020 r. „Stanowisko w sprawie interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim w kontekście wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 11 września 2019 r. w sprawie C-383/18 (Lexitor)”, opublikowane pod adresem:



<https://finanse.uokik.gov.pl/kredyty-konsumenckie/stanowisko-prezesa-uokik-ws-interpretacji-art-49-ustawy-o-kredycie-konsumenckim-w-kontekscie-wyroku-tsue/>.

Twierdzenia i ocena prawna zawarte w tym stanowisku odnoszą się również do sprawy będącej przedmiotem tego postępowania w zakresie zarzutu ujętego w sentencji decyzji.

21)

W ocenie Prezesa UOKiK, stanowisko pierwotnie prezentowane przez SKOK (tj. do dnia wydania ww. wyroku TSUE) oraz opisane działania SKOK w zakresie rozliczania kwot zwrotu, pozostawały w sprzeczności, zarówno z brzmieniem art. 49 ukk, jak i art. 16 ust. 1 Dyrektywy.

Do października 2019 r. konsument był obciążany wszystkimi płatnościami (kosztami kredytu) niezależnie od tego, czy wcześniejsza spłata kredytu miała miejsce, czy też nie. Zmiany wprowadzone przez SKOK od października 2019 r. nie usunęły nieprawidłowości, ponieważ Przedsiębiorca stosował korzystniejszą dla siebie, odsetkową metodę obliczania kwoty zwrotu (tak według Procedury do dnia 1.10.2021 r.), potrącał dodatkowo kwoty pobranych wcześniej opłat (tj. z tytułu zapytania do BIK oraz „czynności administracyjnych”) lub też nie dokonywał zwrotu nadpłaconej części kosztów kredytu poprzez system tzw. Ugód, przewidujących zrzeczenie się przez konsumenta uprawnienia wynikającego z art. 49 ukk. Formalna możliwość ich zawierania istniała do dnia 15 sierpnia 2023 r. (odnosiła się do umów spłaconych przed dniem 1.10.2021 r.). SKOK, zamiast realizować z własnej inicjatywy ustawowy obowiązek rozliczenia i zwrotu konsumentom - w odpowiednim terminie - nadpłaconej części kosztów kredytu konsumenckiego, proponował im zawarcie ugody, która w istocie stanowiła obejście tego obowiązku. Z treści Ugody nie wynikało, jaka jest wysokość zwrotu należnego konsumentowi w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki. Tym samym konsument nie wiedział, jakiej kwoty się zrzeka na mocy Ugody. Zgodnie z jej postanowieniami, korzyścią - wedle koncepcji SKOK - dla konsumenta było otrzymanie kolejnej pożyczki „z oferty specjalnej na preferencyjnych warunkach”. Dodatkowo w tekście Ugody SKOK podawał, że udziela tej pożyczki „celem poprawy sytuacji finansowej” konsumenta. Ugoda nie wskazywała na czym polega „preferencyjność” warunków nowej pożyczki, na które konsument wyrażał zgodę. Nie można zatem wykluczyć, iż korzyści konsumenta przystępującego do Ugody były iluzoryczne, natomiast faktem jest, że nie otrzymywał - w odpowiedniej wysokości i terminie - należności z tytułu wcześniejszej spłaty pożyczki, przysługujących mu z mocy art. 49 ukk. Z kolei SKOK - dzięki Ugodzie - zyskiwał korzyści wynikające z zawarcia kolejnej umowy pożyczki (odsetki, prowizja) i jednocześnie zaoszczędzał kwotę nadpłaconych kosztów kredytu konsumenckiego, którą musiałby wypłacić konsumentowi.

Reasumując, opisane powyżej działania SKOK, tj. brak dokonywania zwrotu nadpłaconych kosztów kredytu do czasu wprowadzenia Procedury (tj. do października 2019 r.), stosowanie metody odsetkowej do obliczania kwoty zwrotu oraz potrącania kosztów zapytania do BIK i opłat administracyjnej (w okresie od 1 października 2019 r. do 30 września 2021 r.), a także stosowanie systemu tzw. Ugód przewidujących zrzeczenie się przez konsumenta uprawnienia do uzyskania zwrotu nadpłaconych kosztów kredytu (w okresie od 1 października do sierpnia 2023 r.) - należy uznać za niezgodne z art. 49 ust. 1 ukk, a w konsekwencji za bezprawne.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, że zachowanie SKOK było zachowaniem bezprawnym, a tym samym spełniona została kolejna przesłanka umożliwiająca uznanie, iż przedsiębiorca stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.



22)

Przepisy ustawy okik nie podają definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz zostało skierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Ponadto nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym już sama możliwość wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu.

Wskazana praktyka SKOK dotyczyła nieoznaczonej grupy konsumentów, którzy zawarli z Kasą umowę o kredyt konsumencki oraz zdecydowali się na skorzystanie z uprawnienia do przedterminowej spłaty kredytu, a także tych, którzy mogli zdecydować się na wcześniejszą spłatę kredytu, ale w związku z kwestionowaną praktyką - ostatecznie nie skorzystali z takiej możliwości (z uwagi na brak możliwości rozliczenia części kosztów pożyczki przed orzeczeniem TSUE z 2019 r. oraz z uwagi na konieczność złożenia wniosku w tym zakresie w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu przed datą 1 października 2021 r.).

W niniejszej sprawie SKOK naruszyła majątkowy interes konsumentów poprzez niezwracanie im, w przypadku spłaty kredytów przed terminem określonym w umowach, tej części kosztów, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umów, a po wprowadzeniu Procedury (w październiku 2019 r.), poprzez niezwracanie konsumentom prowizji w należnym wymiarze (w wyniku rozliczania metodą odsetkową, potrącania kosztów zapytań do BIK i opłaty administracyjnej oraz poprzez system Ugód). Ponadto, uznać należy, że konsumenci pozbawieni zostali możliwości obniżenia poniesionych kosztów kredytu, która powinna wiązać się dla nich ze spłatą pożyczki w części lub całości przed terminem jej obowiązywania.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, że zachowanie SKOK godziło w zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym spełniona została kolejna przesłanka umożliwiająca stwierdzenie, iż przedsiębiorca stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

#### **Stwierdzenie zaniechania stosowania przez SKOK praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów wskazanej w pkt I. sentencji decyzji.**

23)

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy okik, w przypadku zaprzestania stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26 ustawy okik, natomiast Prezes Urzędu wydaje w tym przypadku decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, jednocześnie stwierdzając zaniechanie jej stosowania.

W toku postępowania ustalono, iż SKOK w odniesieniu do umów o kredyt konsumencki spłaconych przed terminem, począwszy od dnia 1 października 2021 r. zaczął rozliczać nadpłacone koszty kredytu metodą liniową, bez konieczności składania dodatkowego wniosku, w ciągu 14 dni od daty wpływu środków. Z kolei ostateczne wycofanie się z tzw. Ugód nastąpiło od dnia 16 sierpnia 2023 r. - na mocy uchwały Zarządu nr 1/155/2023 z dnia 11 sierpnia 2023 r. Do tego dnia SKOK miał możliwość składania propozycji ich zawarcia, w odniesieniu do pożyczek spłaconych przed dniem 1 października 2021 r.

Reasumując, w sprawie istnieją przesłanki do stwierdzenia, że SKOK zaprzestał stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów opisanej w pkt I. sentencji decyzji.



Za datę zaniechania przyjęto 16 sierpnia 2023 r., tj. dzień wejścia w życie ww. uchwały znoszącej system tzw. Ugód.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w pkt I. sentencji decyzji.

### **Ocena wniosku SKOK o wydanie decyzji na podstawie art. 28 ustawy okik**

24)

Jak wskazano wyżej (w pkt 3 uzasadnienia decyzji), w toku postępowania SKOK wniósł o wydanie w sprawie decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy okik, który stanowi, że jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub będących podstawą wszczęcia postępowania - że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy okik, a przedsiębiorca, któremu zarzucane jest naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Jak wynika z powyższego, propozycje zobowiązań przedsiębiorcy nie są wiążące dla Prezesa Urzędu albowiem decyzja w tym zakresie należy do kategorii decyzji uznaniowych.

Zaistniały zatem okoliczności, aby poddać ocenie zasadność rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o art. 28 ustawy okik. Podejmując decyzję o uwzględnieniu bądź nieuwzględnieniu wniosku przedsiębiorcy o wydanie decyzji zobowiązującej go do podjęcia lub zaniechania określonych działań, Prezes Urzędu bierze pod uwagę całokształt okoliczności rozstrzyganej sprawy, w tym rodzaj naruszeń przedsiębiorcy, jak również skutki uwzględnienia przedmiotowego wniosku. Omawiając kwestię wydania decyzji w trybie art. 28 uokik należy pamiętać, że istotą wydania decyzji zobowiązującej jest podjęcie (lub zaniechanie) przez przedsiębiorcę - będącego stroną postępowania - określonych działań, które przysłużą się ochronie interesu publicznego. Zaś ostateczne rozstrzygnięcie o ewentualnym zastosowaniu środka z art. 28 ustawy okik powinno być zgodne nie tyle z interesem przedsiębiorcy, co przede wszystkim z interesem konsumentów.

W ocenie Prezesa UOKiK działanie zaproponowane przez SKOK uznać należało za niewystarczające. Propozycja zobowiązania nie prowadziła do całkowitego usunięcia skutków stosowanej praktyki.

W ocenie Prezesa UOKiK, propozycja przedstawiona w piśmie z dnia 4.11.2022 r. nie prowadziła do całkowitego wyeliminowania nieprawidłowości (opisanych w postanowieniu nr RWR 64/2022 z dnia 6 października 2022 r.) przy rozliczaniu pozaodsetkowych kosztów kredytu, podlegających zwrotowi w związku z wcześniejszą spłatą, ponieważ:

- SKOK nie wycofała się z systemu ugód - przewidzianych dla umów spłaconych przed datą 1 października 2021 r. - w ramach którego wcześniej spłacona umowa, nie podlega automatycznemu rozliczeniu,
- zobowiązanie nie przewidywało samodzielnej korekty przez SKOK rozliczeń kwot zwrotu dla umów spłaconych pomiędzy wyrokiem TSUE z dnia 11.09.2019 r. dotyczącym interpretacji art. 49 ukk a dniem 1.10.2021 r. (tj. datą wprowadzenia nowej procedury przez SKOK) - Przedsiębiorca w dalszym ciągu wymaga w tym zakresie składania wniosków przez kredytobiorców;
- zobowiązanie nie przewidywało wysłania pism do konsumentów z informacją o możliwości wnioskowania o zwrot kosztów kredytu w odniesieniu do umów spłaconych pomiędzy czerwcem 2016 r. (tj. po opublikowaniu stanowiska Prezesa UOKiK i







w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary. Z kolei art. 106 ust. 6 ustawy okik przewiduje, że w przypadku, gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w ust. 5 (w zw. z art. 13 ustawy zmieniającej), lub gdy obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10.000 euro.

Z przedstawionego przez przedsiębiorcę dokumentu wynika, iż **obróć SKOK w roku 2022 wyniósł [xxxxxxxxxxx] zł**, co - uwzględniając średni kurs euro ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w dniu 31 grudnia 2022 r., tj. 4,6899 zł - stanowi po zaokrągleniu równowartość [xxxxxxx] euro. Obrót ten jest więc wyższy niż 100 000 euro, co uzasadnia zastosowanie przy nałożeniu na przedsiębiorcę kary pieniężnej art. 106 ust. 1 ustawy okik, bez odniesienia do szczegółowych zasad ustalania wysokości kary, przewidzianych w ust. 5 (w zw. z art. 13 ustawy zmieniającej) i ust. 6 tego przepisu.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy okik, kara pieniężna może być nałożona, w przypadku gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło co najmniej nieumyślnie. Zgodnie z art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy okik, wysokość nakładanej kary pieniężnej ustalana jest z uwzględnieniem w szczególności okoliczności naruszenia przepisów tej ustawy oraz uprzedniego naruszenia, a także okresu, stopnia i skutków rynkowych naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes UOKiK ocenia, biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu bierze również pod uwagę okoliczności łagodzące oraz obciążające, które wystąpiły w sprawie. Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2 ustawy okik, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy okik wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonaniem naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

26)

W ocenie Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do wymierzania kary pieniężnej z uwagi na cele prewencji indywidualnej i ogólnej, jak również cel represyjny. Nałożenie kary pieniężnej służyć będzie jako środek odstraszaający od stosowania podobnych praktyk w przyszłości (prewencja indywidualna). Co więcej, kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dolegliwość dla strony niniejszego postępowania uzasadnioną stwierdzeniem naruszenia interesów konsumentów. Ustalając wysokość kary pieniężnej, o której mowa w pkt. III. sentencji decyzji, Prezes UOKiK uwzględnił przede wszystkim ujawnione w toku niniejszego postępowania okoliczności skutkujące naruszeniem przepisów ustawy okik, a także korzyści uzyskane przez Przedsiębiorcę poprzez stosowanie przedmiotowej praktyki oraz okres jej stosowania. Prezes Urzędu miał również na uwadze, czy SKOK dotychczas nie podejmował działań naruszających przepisy ustawy okik.



Oceniając stopień szkodliwości praktyki należy przypomnieć, że dotyczyła ona całego modelu działalności prowadzonej przez SKOK oraz przyjętej strategii biznesowej. Naruszenie określone w pkt. I. niniejszej decyzji ujawniało się na etapie wykonywania umowy, a działalność przedsiębiorcy adresowana jest do szerokiego grona odbiorców, członków SKOK (w liczbie ok. 20 tys. członków). Przedsiębiorca, poprzez swoje zachowanie, wprowadzał kredytobiorców (konsumentów) w błąd co do ich sytuacji faktycznej i prawnej, w wyniku czego mogło dojść do zniekształcenia ich zachowania, w szczególności do odstąpienia od dochodzenia zwrotu faktycznie należnej części prowizji oraz pozostałych kosztów kredytu naliczanych przez SKOK. Oznacza to, że istotą zachowania SKOK było działanie polegające na wykorzystaniu przewagi kontraktowej a skutkiem zachowania sprzecznego z prawem przedsiębiorcy mogło być podjęcie przez konsumentów decyzji dotyczących umowy, ekonomicznie dla nich niekorzystnej.

Należy podkreślić, iż w zakresie praktyki opisanej w pkt. I. sentencji decyzji przedmiotem ochrony jest ważny interes konsumentów wyrażający się w prawie konsumenta do obniżenia, w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego, całkowitego kosztu kredytu o koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy. Takie uprawnienie konsumenta wynika - co potwierdził TSUE w wyroku w sprawie C-383/18 - wprost z przepisów prawa. Na pozaodsetkowe koszty kredytów udzielanych przez SKOK składa się prowizja i inne opłaty pobierane przy zawieraniu umowy, które w przypadku spłaty przez konsumenta pożyczki przed terminem nie były zwracane zarówno w odpowiednim terminie, jak i w zakresie proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy. Należy przy tym zaznaczyć, że wątpliwości interpretacyjne podmiotu nie mają znaczenia dla oceny, czy jego zachowanie naruszało prawo, czy nie. Wagę praktyki należy określić jako poważną, ze względu na poważne skutki, które wywoływała w sferze interesów konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu naruszenie, o jakim mowa powyżej zostało popełnione co najmniej nieumyślnie. Kasa nie zachowała należytej ostrożności i staranności wymaganej w danych okolicznościach. Jako profesjonalista działający na rynku usług finansowych SKOK powinien był przewidzieć, iż podejmowane przez niego działania - względem nawet niewielkiej grupy klientów - mogą stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Biorąc to pod uwagę, uzasadnione jest twierdzenie, iż stwierdzona praktyka miała charakter co najmniej nieumyślny, co nie zwalnia jednak SKOK z odpowiedzialności za jej stosowanie.

Ustalając wysokość kary pieniężnej wzięto pod uwagę ponad siedmioletni czas trwania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (tj. co najmniej od maja 2016 r., czyli od daty publikacji stanowiska Prezesa UOKiK i Rzecznika Finansowego). Trzeba przy tym zaznaczyć, że skala przypisanego SKOK naruszenia nie była w tym czasie jednakowa. Już po dacie wydania wyroku TSUE (tj. 11.09.2019 r.), SKOK zaczął stopniowo zmieniać politykę dotyczącą zasad postępowania i wyliczania zwrotu bezodsetkowych kosztów kredytu. Najbardziej dotkliwe z punktu widzenia naruszenia interesów konsumentów działania zostały zaprzestane w październiku 2021 r. wraz z przyjęciem przez SKOK, iż właściwą dla obliczenia wartości zwrotu będzie metoda liniowa. Uwzględniono zatem okoliczność, że w dacie wszczęcia postępowania przez Prezesa UOKiK (tj. 6 października 2022 r.), praktyka dotyczyła tylko niewielkiej części klientów Kasy, tj. osób którym SKOK proponował ugody i które przedterminowo spłaciły kredyt przed dniem 1 października 2021 r. Ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględniono także, iż w odniesieniu do przedsiębiorcy nie stwierdzono uprzednio naruszenia przepisów ustawy okik. Wzięto także pod uwagę lokalny zasięg działania SKOK: głównie miasto Ruda Śląska i miasta sąsiednie.



Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [xxx]% obrotu przedsiębiorcy, tj. [xxxx] zł.

Za okoliczność łagodzącą Prezes Urzędu uznał zaniechanie zarzucanej praktyki. Chociaż dotyczyło niewielkiej części klientów, to jednak miało miejsce na końcowym etapie postępowania. Jako okoliczność łagodzącą Prezes Urzędu uwzględnił także podjęcie przez SKOK działań usuwających skutki naruszeń i dokonanie prawidłowych rozliczeń w odniesieniu do umów rozliczonych wcześniej metodą odsetkową oraz wobec umów, które zostały wcześniej spłacone w okresie od maja 2016 r. do września 2019 r.

Omawiane okoliczności łagodzące uzasadniają łączne obniżenie kwoty bazowej o [xxx] %, tj. po zaokrągleniu do 1 zł, do kwoty 160 515 zł.

Jednocześnie nie stwierdzono okoliczności obciążających.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie praktyki określonej w pkt. I. sentencji decyzji na kwotę 160 515,00 zł (słownie złotych: sto sześćdziesiąt tysięcy pięćset piętnaście 0/100).

Kwota ustalonej kary stanowi ok. [xxx]% obrotu osiągniętego przez przedsiębiorcę w 2022 r., tj. [xx]% maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 1 ustawy okik.

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy okik i współmierna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w **pkt. II. sentencji decyzji**.

Nałożoną karę pieniężną SKOK obowiązany jest wpłacić - zgodnie z przepisem art. 112 ust. 2 i 3 ustawy okik - na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

### **Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w pkt III. sentencji decyzji**

27)

Zgodnie z art. 80 ustawy okik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. Natomiast w myśl art. 77 ust. 1 ustawy okik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Art. 83 ustawy okik stanowi, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.; dalej: kpa). Stosownie do treści przepisu art. 264 § 1 - jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia. Do kosztów postępowania - zgodnie z art. 263 § 1 kpa - zalicza się również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Postępowanie w sprawie stosowania przez SKOK praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy okik. Kosztami postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną i w związku z tym postanowiono obciążyć SKOK kosztami postępowania w wysokości 40,60 zł (słownie złotych: czterdzieści 60/100).

Mając powyższe na uwadze, Prezes Urzędu orzekł jak w **pkt III. decyzji**.



Koszty postępowania SKOK obowiązana jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

## POUCZENIE

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy okik w związku z art. 479<sup>28</sup> ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2023 r. poz. 1550 ze zm.; dalej: kpc) od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury we Wrocławiu (dane adresowe: pl. Strzelecki 25, 50-224 Wrocław).

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1144 ze zm.; dalej: uksc), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 i ust. 2 uksc, Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Zgodnie z art. 105 ust. 1 zd. 1 uksc, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy. Stosownie do treści art. 117 § 1 kpc strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Jednocześnie art. 117 § 3 kpc stanowi, że osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaze, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Zgodnie z art. 117 § 4 zd. 1 kpc. wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie III decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy okik w związku z art. 479<sup>32</sup> § 1 i 2 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury we Wrocławiu (dane adresowe: pl. Strzelecki 25, 50-224 Wrocław).

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 uksc w zw. z art. 32 ust. 2 uksc, zażalenie od postanowienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, podlega opłacie stałej w kwocie 500 zł.

z upoważnienia Prezesa  
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów  
Dyrektor Delegatury UOKiK we Wrocławiu  
Agnieszka Jacyszyn

Otrzymuje:

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa „Śląsk”  
ul. E. Kokota 169, 41-711 Ruda Śląska

